

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske zveste so te dale,
drag spomin na tebe nosil bom,
ponos kvarnerske lepe si obale.
Slavko Arbiter, »Bazovica«

Kažipot

Mesečnik slovenske skupnosti na Reki in PGŽ

Urednica: Marjana Mirković,
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
Tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirković v okviru projekta SI-T

Lektorica Darka Tepina Podgoršek

Izdajatelj:
Slovenski dom KPD Bazovica, bazovica@bazovica.hr
za: Vitomir Vitaz
Svet slovenske narodne manjšine Reke, sreda: 10.00-12.00
vsionmg.ri@gmail.com, sreda: 10.00-12.00
za: Dušana Gržeta
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ,
vijece-slo.pg@ri.t-com.hr, sreda: 10.00-12.00
za: Marjana Mirković

ISSN 1845-5034

Oblikovanje: Krispin Stock

Tisk: Tiskara Sušak

Prelom in tehnično urejanje:
Krispin Stock

Mesečnik finančno podpira jo:
Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Primorsko-goranska županija
Mesto Reka
Svet za narodne manjšine RH

Naklada je 600 izvodov

Na naslovnici: *Igra*. Fotografija je z razstave PD Kamenjak,
30. novembra 2009 na Reki
Foto: Darko Mohar

Karikatura:
Bojan Grlita

Slovenski dom KPD Bazovica
tajništvo, knjižnica in klubi prostori
torek in četrtek: 10.00-12.00, 18.00-20.00
MePZ - vaje, ponedeljek: 18.00-21.00
Dramska skupina, po dogovoru
Folklorna skupina, sreda 19.00-21.00
Plesna skupina, torek: 19.30-21.00, četrtek: 20.00-21.30
Dop. pouk slovenščine, ponedeljek: 18.00-21.00 (začetniki)
ponedeljek: 17.00-18.30 (začetniki), 18.30-21.00
Planinska skupina, torek: 20.00-22.00
Fotografska skupina: po dogovoru
Mladinska skupina, druga in četrta sobota: 16.00
www.bazovica.hr/mladinci

Kažipot februar 2010,
št. 58, letnik VI

o	obvestilo.....	3
d	dogodki.....	4
n	napovednik.....	13
i	iz liburnije.....	16
g	gorski kotar.....	17
i	iz drugih društev in svetov.....	18
n	novo na knjižnih policah.....	21
a	aktualno.....	22

EGON in METKA (v začetku)

OBVESTILO

Študij v Sloveniji

Informativni dan na slovenskih univerzah
bo 12. februarja ob 10.00 in 15.00 uri.
Priporočamo!

Sprememba satelitskih frekvenc RTV Slovenija

S satelitskim oddajanjem organizacijska enota Oddajniki in zveze zagotavlja signal nacionalnih radijskih in televizijskih programov na ozemlju RS in v njenem zamejstvu, tako da je programe RTV Slovenija mogoče spremljati po vsej Evropi, v Severni Afriki in na Bližnjem vzhodu. Za sprejem sta potrebni le parabolična antena in satelitski sprejemnik - sprejemna oprema, so o novostih zapisali na spletni strani RTV.

Obenem so vse gledalce, ki spremljajo programe RTV Slovenija prek satelita, obvestili, da se je 4. januarja 2010 začelo vzporedno oddajanje na drugi frekvenci. Na satelitskih sprejemnikih je treba za te programe poiskati novo frekvenco 12.520 MHz. Vsi preostali sprejemni parametri ostanejo enaki in antene ni treba obračati.

Vsi zainteresirani za spremljanje programov RTV Slovenija se lahko javijo po elektronski pošti ali telefonu urednici Kažipota ali osebno, v času dežurstva slovenskih manjšinskih svetov (sreda 10.00-12.00) v Slovenski dom KPD Bazovica, Podpinjol 43/I.

Informacije neposredno na RTV Slovenija na tel.: 00 386 1/475 2781 ali na ozm@rtvslo.si

Marjana Mirković

Zaposlitev tujih državljanov v RS

Kot nam je prijazno sporočila vodja konzularnega oddelka na veleposlaništvu RS v RH Katarina Gradič - Režen, je Zveza svobodnih sindikatov Slovenije za tujce pripravila zloženko na

temo zaposlovanja in bivanja v RS. Objavljena je na spletni strani in v več jezikih, tudi hrvaškem, namenjena pa je tujim državljanom, ki živijo ali delajo v RS. Zanimiva je tudi za osebe slovenskega rodu, ki živijo na Hrvaškem in bi se želele zaposliti oz. že delajo v RS.

Gre za koristne informacije, ki zadevajo pridobitev dovoljenj za prebivanje in zaposlitev, pravice do zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja, nadomestila v času nezaposlenosti, delovne pogodbe in nadurno delo, dopuste, sodno varstvo, odpovedne roke in odpravnine.

Informacije o brošuri je mogoče dobiti tudi na sedežu Zveze samostojnih sindikatov Hrvaške v Zagrebu, Trg kralja Petra Krešimira IV - 2, 10000 Zagreb (t.: 01 4655 013) in na Reki v času dežurstva na sedežu svetov slovenske narodne manjšine na mestni in županijski ravni, Podpinjol 43/I (t.: 324 321, sreda 10.00-12.00; gsm: 091 593 6086).

Več: www.zsss.si/images/stories/PDF%20aktualno/ZaMigrante/INFORMATION_PACK_IMMIGRANTS_HR_ZSSS.pdf

Marjana Mirković

Prisilno mobilizirani v nemško vojsko imajo pravico do mesečne rente

Z novelo zakona o žrtvah vojnega nasilja je nekdanjim prisilnim mobilizirancem v nemško vojsko v Sloveniji od letos priznana pravica do dosmrtnih mesečnih rent. Za to je potreben predhodno priznani status žrtve vojnega nasilja, ki ga je še vedno mogoče urediti pri pristojni upravni enoti.

Mesečna renta za upravičence je 2,03 evra za vsak mesec nasilja oziroma mobilizacije, izplačevati pa naj bi se začela v drugi polovici leta. Posamezniki se morajo pred tem zgledati na upravnih enotah in poleg kartice o statusu posredovati podatke o transakcijskem računu in davčni številki. Po oceni Društva prisilno mobiliziranih v nemško vojsko je takih upravičencev v Sloveniji predvidoma okoli 3500.

Zveza društev prisilno mobiliziranih v nemško vojsko si prizadeva tudi za izplačilo odškodnin od Nemčije, za kar pa mora zahtevek vložiti država.

Mesečne rente ne morejo uveljavljati svojci, temveč ta pripada izključno še živečim mobilizirancem. Več: www.zvezamobi.net
Marjana Mirković

DOGODKI DECEMBER

1. december
Univerza v Ljubljani
90 let univerze v Ljubljani

3. decembra davnega leta 1919 so se začela predavanja na Univerzi v Ljubljani (UL) in to je bil njen uradni začetek. Temu dogodku, pomembnemu za nacionalni razvoj, je vsako leto posvečen tudi Teden Univerze. Osrednja slovesnost ob visokem jubileju je potekala v Cankarjevem domu, slavnostni govornik je bil predsednik RS dr. Danilo Türk.

UL je visokošolska ustanova z bogato tradicijo in visoko stopnjo inovativnosti, od svoje ustanovitve je pomemben steber slovenske družbe in gonilo njenega razvoja ter spoštovana članica svetovne akademske skupnosti, saj se že vrsto let uvršča med tri odstotke najboljših univerz na svetu, so zapisali na spletni strani. V zadnjih dvajsetih letih se je UL aktivno integrirala v skupen evropski visokošolski prostor, ki ga zaznamujejo tri ključne lastnosti: bolonjski proces, programi mobilnosti študentov in učiteljev ter okvirni programi za raziskave in razvoj. Rezultati govorijo sami zase: bogata ponudba kakovostnih študijskih programov, priznanje evropske komisije za zgodbo o uspehu znotraj programa Erasmus in več kot sto opravljenih evropskih raziskovalnih programov. Več: www.uni-lj.si
Marjana Mirković

2. december
Cankarjev dom, Ljubljana
Lavrinova diploma Luki Paljetku

S podelitvijo Lavrinove diplome je Društvo književnih prevajalcev Slovenije 2. decembra v Cankarjevem domu v Ljubljani nagradilo hrvaškega literata in prevajalca, akademika Luka Paljetka.

Luka Paljetak je priznanje prejel za prevajalski opus, estetsko dovršenost in posredovanje med slovensko in hrvaško kulturo. Kot je znano, njegov prevajalski opus obsega žlahtne prevode in prepesnitve klasikov, kot so William Shakespeare, George Noel Gordon Byron, Oscar Wilde, Edgar Allen Poe, Geoffrey Chaucer, James Joyce in France Prešeren. Tako slovenska kot hrvaška stroka priznava pomen Paljetkovega prevoda Prešernovega pesniškega opusa v hrvaščino. Poleg Prešerna je v hrvaščino prevedel še dela številnih drugih slovenskih avtorjev, kot so France Balantič, Ervin Fritz, Kajetan Kovič, Tone Pavček, Ivo Svetina, Veno Taufer, Aleš Debeljak, Izток Osojnik, Ciril Zlobec, Niko Grafenauer, Boris A. Novak, Svetlana Makarovič, Maja Vidmar, Milan Dekleva in Josip Vandot. Luka Paljetak je tudi avtor pregledov in antologij slovenske poezije, na primer Panorama sodobne slovenske poezije 1960-1990, in avtorskih izborov izbranih pesniških opusov slovenskih pesnikov. Več: www.rtvsl.si.
Marjana Mirković

3. december
Deveti dan odprtih vrat

Na obletnico rojstva Franceta Prešerna so kulturne ustanove v Sloveniji tudi decembra lani odprle svoja vrata in na program uvrstile številne brezplačne kulturne dogodke: likovne in druge razstave, gledališke predstave ter ogled filmov. Uporabniki Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) so tega dne med drugim lahko knjige vračali brez plačila zamudnine, v NUK so predstavili prenovljen portal Digitalne knjižnice Slovenije, v Mestnem muzeju Idrija pa pro-

Ob obletnici Prešernovega rojstva znova brezplačen vstop v skoraj vse kulturne ustanove.

Foto: MMC RTV SLO

jekt digitalizacije katalogov čipk, ki jih hranijo v muzeju. Program - urica poezije - je potekal tudi v Prešernovi domači vasi, Vrbi na Gorenjskem.

Zamisel, da bi rojstni dan Franceta Prešerna proslavili z dnevom odprtih vrat, se je ministrstvu za kulturo porodila ob 200. obletnici pesnikovega rojstva in je v nekaj letih prerasla v najbolj množičen enodnevni kulturni dogodek v Sloveniji.

Dan odprtih vrat poteka tudi na Hrvaškem, letos je napovedan 29. januarja.

Marjana Mirković

4. december
Ministrstvo za kulturo RH, Zagreb
Kultura 2007-2013, predstavitev brošure

Ministrstvo za kulturo RH je v navzočnosti ministra Boža Biškupića 4. decembra v Zagrebu predstavilo že tretjo brošuro zapored, namenjeno aktualnemu programu za področje kulture v okviru sredstev iz evropskih skladov. Brošura z naslovom Kultura 2007-2013: kultura v gibanju objavlja seznam uspešnih projektov hrvaških ustanov, društev in posameznikov, ki so se prijavili na razpis in prejeli sredstva iz evropskega programa Kultura, ter v nadaljevanju dodaja še hrvaške finančne in pravne predpise, ki zadevajo področje kulture. Enako kot prejšnji brošuri je tudi ta namenjena predvsem tistim, ki se želijo sami prijaviti za pridobitev finančnih sredstev EU.

Brošura tako objavlja primere triindvajsetih posameznikov in društev, ki so se s predstavniki hrvaške Kulturne stične točke kot oddelka, ki je na ministrstvu za kulturo pristojen za - očitno kar uspešno - svetovanje in pomoč pri omenjenih prijavah, tudi udeležili dogodka.

Marjana Mirković

4. december
Tednik *Novosti* v javni prodaji

Manjšinski medij, tednik srbske narodne manjšine *Novosti*, pisan v hrvaškem in srbskem jeziku ter srbohrvaščini, v latinici in cirilici, je od 4. decembra 2009 in številke 520, tiskane v

nakladi osem tisoč izvodov, v javni distribuciji in na prodaj v kioskih *Tiska* in kolportaži ter prek naročnin. Novosti so tako edini neodvisni tednik na Hrvaškem, ki presega okvire manjšinske skupnosti. Glavni in odgovorni urednik je Rade Dragojević, založnik pa Srbski narodni svet (*Srpsko narodno vijeće*, SNV). Samostojni tednik je začel izhajati decembra 1999 kot glasilo srbske narodne manjšine na Hrvaškem, sredstva zanj pa zagotavlja Svet za narodne manjšine Republike Hrvaške.

Poleg problematike srbske manjšine na Hrvaškem tednik spremlja tudi proces kulturne in gospodarske izmenjave med državami, nastali mi po razpadu Jugoslavije, ter nasploh vprašanja njihove demokratizacije in razvoja civilne družbe, aktualna politična, družbena in kulturna dogajanja na Hrvaškem in v Srbiji, Črni gori, BiH in Sloveniji, postavljena pod kritičen pogled rednih sodelavcev in uglednih novinarjev. Med njimi so tudi komentatorji nekdanjega nepozabnega tednika *Feral Tribune* Viktor Ivančić, Marinko Čulić in Igor Lasić, zanj pa pišejo tudi številni znani novinarji, književniki in publicisti, npr. Igor Mandić, Srećko Pulig, Saša Kosanović.

V številki z dne 4. decembra so Novosti objavile obsežen in zelo zanimiv intervju s slovenskim sociologom dr. Rastkom Močnikom, ki je ob tej priložnosti med drugim identiteto primerjal s strahom - *znotraj je votel, okrog in okrog pa ga nič ni* -, a ta kljub vsemu vendarle obstaja. Objavljen je tudi pogovor s predsednikom Sveta za narodne manjšine RH dr. Aleksandrom Tolnauerjem, ki med drugim pojasnjuje zaostrjeni nadzor nad porabo proračunskih sredstev v manjšinskih organizacijah: *Kriterije smo morali prilagoditi Kodeksu pozitivne prakse standardov in meril za uresničevanje finančne podpore programom in projektom društev, ki je usklajen z evropskimi kriteriji ... Menim, da smo s tem pomagali tistim, ki dobro delajo*. Glede vsemanjšinskega tiska in televizijskega programa pa je opozoril na kadrovsko pomanjkanje ustreznih kadrov med pripadniki manjšin, saj je bilo že za TV-oddajo Prizma težko najti zainteresirane in ustrezno izobražene mlade sodelavce.

Tednik je dostopen tudi na spletni strani založnika na naslovu Srbskega narodnega sveta

(www.snv.hr), ki je politično, posvetovalno in koordinacijsko telo s funkcijo samouprave Srbov v RH na področju, ki zadeva njihove neodtujljive človekove, državljsanske in nacionalne pravice ter vprašanja njihove identitete, partipicacije in integracije v hrvaško družbo.

Manjšinsko glasilo, ki je v javni prodaji na Hrvaškem, je tudi dnevnik *La Voce del Popolo*, namenjen italijanski manjšini na Hrvaškem in v Sloveniji, a ta zaradi jezika ostaja v manjšinskem okviru. Novosti imajo v tem pogledu določeno prednost, poleg tega bodo skušale, kot so med drugim poudarili na predstavitvi, uveljavljati analitično in raziskovalno novinarstvo, ki ga je komercializacija medijskega prostora skoraj povsem zatrla, in vztrajati pri objektivnem in neodvisnem pristopu k obravnavanim temam.

Marjana Mirković

5. december

Kulturni dom, Dolsko pri Ljubljani
Srečanje pevskih zborov

Naš MePZ, ki ga vodi maestro Franjo Bravdica, je že četrtrič zapored nastopil na 17. srečanju pevskih zborov v Dolskem pri Ljubljani.

Nastopilo je osem zborov, in sicer ženski pevski zbor Generacija '57, moški pevski zbor Bizovik, MePZ Miha Vahen - KUD Jevnica, MePZ Medis KUD Svoboda Črnuče, MePZ KUD Jevnica, MePZ Cantate Nobiscum železničarskega KUD Tine Rožanc, Slovenski lovski zbor Doberdob in naš MePZ KPD Bazovica.

Program je bil raznovrsten: od narodnih, ljudskih napevov, pripravljenih za zборе, do umetniških, ki s svojimi izviri napajajo pevsko umetnost. Bile so zelo zanimive skladbe, pa tudi nekateri aranžmaji so zbudili radovednost nekaterih zborovodij. Najlepše v vsem tem je, da se pevci med seboj poslušajo in ocenjujejo kakovost, predstavitev te lepe umetnosti.

Naš zbor je nastopil z naslednjimi pesmi: Ljubzen do domovine A. Foersterja, Pohojena travica v prireditvi F. Venturini (solo Boris Rejec), Slušaj mati V. Kneževića (dalmatinska ljudska) in Planinska A. Foersterja. Močan aplavz, ki ga je zbor dobil na koncu svojega

nastopa, je bil lepo priznanje za solidno interpretacijo. Navdušenje med občinstvom je bilo tako močno, da smo dobili celo dva bisa, in nato je zbor odpel še Miruj miruj in Mare moja hodi dole.

Nastop se je končal z zakusko in s prijateljskimi pogovori med pevci, z željo, da se naslednje leto spet srečamo in zapojemo.

Boris Rejec

Nastop MePZ KPD Bazovica v Dolskem.

Foto: Vitomir Vitaz

7. december

Mestna hiša, Reka
Nov način financiranja manjšinskih svetov

V okviru obveščanja o novem načinu financiranja je s predsedniki svetov narodnih manjšin na Reki potekal poseben sestanek, namenjen novim pravilom, ki veljajo od začetka tega leta. Kot je razvidno iz predloga sklepa o načinu financiranja svetov narodnih manjšin iz proračuna Mesta Reka, bodo sredstva ostala na lanski ravni. Slovenski manjšinski svet bo za uresničevanje svoje dejavnosti, začrtane v programu dela, letos predvidoma prejel 44.000 kn, tudi v prihodnje pa bodo zagotovljena določena sredstva za režijske stroške. Novost je, da se sredstva na račune svetov ne bodo več nakazovala kot četrletne donacije, temveč bo vsako izplačilo iz proračuna Mesta Reka treba posebej upravičiti s predloženo predpisano dokumentacijo, kot so npr. pogodbe ali računi, kot dokazilo o izvršenem programu. Manjšinski sveti so namreč proračunski porabniki, prijavljeni v pristojen seznam, kar ne dovoljuje

izplačil sredstev v obliki tekočih denarnih do-
nacij kot do zdaj.

V skladu s tem so sveti dolžni voditi proračun-
sko knjigovodstvo, finančne načrte in poročila
pa sestavljati na podlagi predpisov, ki ureja-
jo upravljanje s financami proračunskih porab-
nikov. Mesto Reka je med drugim napovedalo,
da bo vsem svetom zagotovilo knjigovodstvene
storitve in jih o tem pravočasno obvestilo.

Marjana Mirković

11. december

Skupnost Bošnjakov, Reka
Koordinacija svetov narodnih manjšin
Mesta Reka

V počastitev dneva človekovih pravic je bila v
prostorih bošnjaške manjšine novinarska kon-
ferenca koordinacije svetov narodnih manjšin
Mesta Reka. V navzočnosti predsednika koor-
dinacije in sveta bošnjaške narodne manjšine
Mensurja Ferhatovića, predsednice sveta srb-
ske narodne manjšine Darinke Janjanin in pod-
predsednika sveta slovenske narodne manjšine
Borisa Rejca je poslana homilija o človekovih
pravicah v vsakdanjem življenju. Spomnili smo
se vseh tragičnih trenutkov, ki so se nedav-
no zgodili v našem mestu (npr. uboj študenta
Aleksandra Abramova) in tudi v svetu, kjer ne
manjka nasilnih dogodkov ali sovražnih čustev
do drugačnih in drugačnosti. Navzoči na sre-
čanju so izrazili željo, da bi širili spoznanja o
človekovih pravicah in vsebini Deklaracije, ki
bi morala priti do vsakogar.

Boris Rejec, Marjana Mirković

Boris Rejec, Mensur Ferhatović in Darinka Janjanin.
Iz arhiva Borisa Rejca.

DOGODKI DECEMBER

12. december

Dom prosvete Sodalitas, Tinje
Ko ni več meja, 8. posvet

Strokovni sodelavec organizacije Svetovni slo-
venski kongres Luka Klopčič nam je poslal po-
ročilo z 8. posveta Ko ni več meja, ki ga je v
Tinjah v Avstriji organizirala Slovenska konfe-
renca SSK na temo Pomen in vpliv slovenskih
medijev na razvoj in oblikovanje slovenske na-
rodne zavesti. Objavljamo ga v skrajšani obli-
ki.

8. strokovno srečanje Ko ni več meja je bilo
namenjeno pregledu slovenskih manjšinskih
medijev in vlogi, ki jo imajo pri ohranjanju in
razvoju slovenske narodne identitete. Preda-
vanja in razmišljanja približno tridesetih ude-
ležencev je mogoče strniti v sklepe kot konkre-
tne predloge in odgovore na to problematiko:

Sklepi med drugim poudarjajo, da si nobena
družbena ustanova ne sme lastiti monopola nad
pravico do informacije; mediji naj bodo zave-
zani k služenju potrebam etnične skupnosti,
Slovenija pa naj preveri možnosti za spremlja-
nje nacionalnega radijskega in televizijskega
programa v vseh sosednjih državah. Opozarjajo
na pomen medijev pri krepitevi narodne zavesti
in vnosa lokalnih novic v slovenske manjšinske
medije, RS naj bi poskrbela tudi za primerno
izobraževanje v šolskem sistemu ter med roja-
ki zunaj njenih meja ustvarjala enotno zastop-
stvo. Treba je tudi vzpostaviti produktivnejši
dialog med mediji v Sloveniji in predstavniki
manjšinskih medijev, priporočljivo pri tem je
redno sodelovanje dopisnikov iz vrst manjšine
z osrednjimi mediji v RS. Komisija za odnose
s Slovenci v zamejstvu in po svetu pri Državnem
zboru RS bi potrebovala dodatne pristoj-
nosti za avtonomnejše ukrepe pri manjšinskem
delovanju, zato udeleženci srečanja podpirajo
prizadevanja, da se ta preoblikuje v odbor in si
tako razširi pristojnosti.

Med sprejetimi sklepi so med drugimi tudi, naj
slovenski mediji ustanovijo posebna uredništva
za Slovence v zamejstvu in po svetu ter podpi-
rajo strokovna izobraževanja in specializacijo

za novinarje, ki delujejo na področju slovenske manjšinske in izseljenske problematike. RTV Slovenija naj pri stalnih dopisništvih upošteva izreden pomen, ki ga ima poročanje tistih stalnih dopisnikov, ki v okolju, o katerem poročajo, tudi živijo. Vlada RS in RTV Slovenija naj si bolj prizadevata za vidnost in doseg signala RTV Slovenija v sosednjih državah vsaj na tistem območju, kjer strnjeno živi slovenska narodna manjšina. Na Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu je naslovljen poziv za raziskavo o slovenskem medijskem prostoru in pri tem o široki javni razpravi, ki bo oblikovala smernice za poročanje o dogajanju med rojaki v sosednjih državah in po svetu. Na omenjenem uradu naj bi ob tem premislili še o možnostih za posebno izobraževanje novinarjev slovenskih manjšinskih medijev. Več: www.slo-kongres.com
 Marjana Mirković

23. december OŠ Pečine, izbirni pouk slovenskega jezika Novoletna prireditev

Na novoletni prireditvi na OŠ Pečine so letos sodelovali tudi učenci izbirnega pouka slovenskega jezika in kulture, ki v tem šolskem letu poteka prvič in kar v treh starostnih skupinah. Pod mentorstvom učiteljice Vide Srdoč so pripravili krajši program in z njim obogatili celotno praznovanje, ki je potekalo v nabito polni šolski dvorani.

Zapeli so pesmici Zima, zima bela in Dedek mraz. Kot nam je sporočila učiteljica Vida Srdoč, so sodelovali prvošolčki Ana Marčeta, Lara Stroligo, Karlo Mrvoš, Jakov Ivošević, Mara Maržič, Nensi Denona, Adriana Starčević, Anđela Pilić in Renee Heigl ter učenci drugega razreda Lea Ferari, Mia Mira Rukavina, Lara Zanoškar, Emanuel Tin Rukavina, Luka Jovančević, Leo Vukasović, Florijan Sandalj, Dominik Babić, Sara Durdević in Niko Merak Radojčić. Program je pripravila v sodelovanju z ravnateljico Ireno Margan, vse učence tega pouka pa je tudi pohvalila, da so skupaj izdelali novoletne čestitke za starše in jim želje sporočili v slovenščini.

Prisrčno čestitko je prejela tudi urednica Kažipota in se zanj najlepše zahvaljuje.
 Marjana Mirković

Nastop učencev izbirnega pouka slovenskega jezika. Iz arhiva OŠ Pečine.

28. december Mestna knjižnica Ivana Gorana Kovačiča , Karlovec Besede in riječi

28. decembra 2009 se je v knjižnici začela prva od predvidenih delavnic za otroke v okviru operativnega programa IPA Slovenija - Hrvaška 2007-2013. Ob koncu preteklega leta sta v Novem Vinodolskem pogodbo o sofinanciranju skupnega projekta med drugimi slovesno podpisali tudi Mestna knjižnica Ivana Gorana Kovačiča iz Karlovca in Knjižnica Mirana Jarca iz Novega mesta. Gre za njun projekt z naslovom Besede in riječi (BeRi), ki ga je v imenu MK IGK kot vodilnega partnerja v projektu podpisala ravnateljica knjižnice Frida Bišćan, ki je tudi vodja projekta.

Projekt bo s pomočjo izmenjave kulturnih vsebin prispeval k pospeševanju sosedskega sodelovanja, sicer pa obe knjižnici uspešno sodelujeta že vrsto let, zlasti od leta 1993, odkar je karlovska knjižnica dobila status osrednje knjižnice za Slovence na Hrvaškem. Hraní bogato knjižno zbirko v slovenščini, 6500 knjižnih enot, in pri obnavljanju zbirke sodeluje tudi novomeška knjižnica, pri čemer velja omeniti večletno in požrtvovalno vlogo njene bibliotekarke Jadranke Župančič.

Dosedanje dobre stike in več skupnih projektov, strokovnih srečanj, delavnic, razstav in drugih dogodkov bodo v okviru projekta Besede in riječi letos in prihodnje leto nadaljevali v novih oblikah: v Karlovcu in Novem mestu

bodo prirejali jezikovne tečaje obeh jezikov, izmenjavali kulturne vsebine in spodbujali čezmejno izmenjavo knjig. Učenje sosedovega jezika in boljše medsebojno poznavanje kulturnih pridobitev bo prispevalo k povezovanju čezmejnih območij, s čimer se bodo odprle nove možnosti sodelovanja predvsem na področju gospodarstva in kulture.

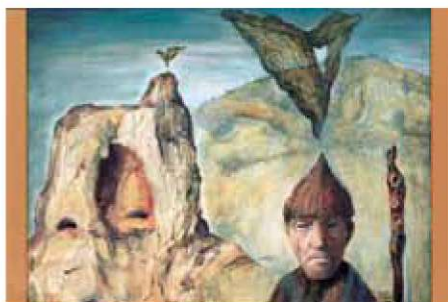
Skupna vrednost projekta je 95.989,63 evrov, od tega 85 % sofinancira Evropska unija, preostalih 15 % pa prijavitelja oziroma mesti. Projekt je odobren v okviru 1. prioritete programa IPA, Gospodarskega in družbenega razvoja (družbena integracija), strateški cilji te prednostne skupine pa so spodbujanje in podpora izmenjavi kulturnih in družbenih vsebin ter večja kakovost vsakdanjega življenja. Več: www.gkka.hr, www.nm.sik.si
Marjana Mirković

mrtvaki plešejo
mimo treh
višin ozadja

prvo so tla
drugo sivo nebo
tretje izjemno pomembna
bordura nebes

kdor s svojo glavo
doseže njo
vidi nebеса

edinstvena govorica
petnajstega stoletja

Likovni svet je širok, tu bivam v svoji govorici.
Viktor Snoj, tu sem, 2009. Na fotografiji: Čuvaj
ortovega gnezda, Viktor Snoj, 1998.

DOGODKI JANUAR

Istra - tirkizni sjaj kristala

Viktor Snoj nam je z novoletno čestitko poslal tudi več krokijev, ki čakajo na knjižno izdajo, ter nas pri tem med drugim opozoril na izjemen pomen hrastovelske freske *Mrtvaški ples*. O freski, ki jo je odkril, je leta 1994 objavil esej z naslovom *Istra - tirkizni sjaj kristala* (Pulj, 1994), s svojsko razlago o treh prostorih, zemlji, nebu in kozmosu. Kot pravi, je omenjeni esej na preprost način povzel v enem izmed krokijev in ga posvetil temu edinstvenemu delu mojstra Janeza (Johana) iz Kastva iz petnajstega stoletja, ki je ena najbolj znanih slovenskih slikarij v svetu in ki po svoji kompoziciji nima para.

Objavljamo kroki in se avtorju zanj najlepše zahvaljujemo.

tri ozadja

slovenska Istra
ima izjemno
bogato fresko
mrtvaškega plesa

veliko čudo

1. januar
Novoletno srečanje na Vojaku
Planinska skupina KPD Bazovica

Na Vojaku, vrhu Učke, se prvega januarja tradicionalno srečujejo planinci Liburnije in okolice. Letošnji organizator je bilo Planinsko društvo Opatija, s katerim planinci KPD Bazovica že vrsto let odlično sodelujejo. Na vabilo so se odzvali trije člani Planinske skupine. Tudi na vrhu ni bilo veliko udeležencev, slabo vreme in neprespana silvestrska noč sta pač naredila svoje. Za tiste, ki so zmogli moči za zgodnje vstajanje (ob devetih zjutraj), je bil vzpon enkratno doživetje, potrditev, da ljudski organizem zmore veliko več, kot si človek misli. Tudi dež je ponehal do zgodnjih popoldanskih ur. Šampanjec na vrhu ob 12.00 se je krasno prilegel, v domu na Poklonu je sledila okrepitev v obliki kuhanega vina in domačih sladici in seveda prijetno druženje s planinskimi prijatelji.
Darko Mohar

Na Vojaku, s šampanjcem ob 12.00. Iz arhiva Darka Moharja.

3. januar
Izlet v Istro
Planinska skupina KPD Bazovica

Kot je bilo že večkrat rečeno v Kažipotu, izlet planinske skupine v Istro kot prvega v novem letu tradicionalno odlično organizira Mario Aničić s svojo soprogo in istrskimi prijatelji. Letos se je tudi potrdilo, da ima odlične zveze v nebesih, saj je bil v nedeljo edini sončni dan v času od božiča do skoraj polovice januarja.

Sveže zapadli sneg na Učki in v Čičariji je sončni dan naredil še lepšega. Pot je potekala pod obronki Čičarije skozi Lupoglav mimo Roča do Buzeta in naprej skozi dolino Mirne do tipičnega istrskega mesteca Grožnjana. Kot iz vsakega mesteca na hribu je bil razgled neverjeten: iz Grožnjana je segal od Učke do Julijskih Alp in Triglava na vzhodu in severu, do morja na zahodu in jugu. Grožnjan se v spisih pojavlja prvič 1102. leta kot lastnina oglejskega patriarhata. Po drugi svetovni vojni je prišlo do skoraj popolnega propada mesta, dokler ga niso odkrili umetniki. Danes je v Grožnjanu več kot dvajset galerij, poletna filmska šola, mednarodni center glasbene mladine, poletni džezovski festival.

Po ogledu mesta je sledil odhod v vasico Grdoselo pri Pazinu, znano po glagolskem zapisu v kamnu iz dvanajstega stoletja, imenovanem »grdoselski ulomak«. Iz vasice so se planinci spustili do ostankov kaštela Zelengrad in potočka Butonige, ki teče skozi izredno lep kanjon in polni akumulacijsko jezero s pitno vodo za južni del Istrskega polotoka. Ob poti so domačini s kamnitimi stebri zaznamovali kraje, na katerih so nekoč stale cerkvice svete Ane, svetega

Ivana in svetega Jakova. Kamen iz teh cerkvic je bil, žal, uporabljen pri gradnji okoliških hiš. Vrnitev iz kanjona je sledila ob Grdoselskem potoku, ki ga je bilo treba večkrat prečkati, včasih kar po partizansko, po vodi. Potok ima več izvirov, eden od njih je Malenica, iz katerega voda slovi kot zdravilna za očne bolezni. Hoje po vodi in blatu je bilo za skoraj štiri ure, no, planinci so se srečni in veseli vrnili v Grdoselo, kjer so jih čakali čaj in kuhano vino, kar je zanje pripravil Dule, lastnik konobe Bani, stari znanec z lanskega pohoda. V konobi sta sledila pojedina in ples, enako dobro kot lani sta igrala in pela Silviya Guštin in harmonikar Nikola Lovrinić.

Pozitivna energija, ki jo vsak udeleženec izleta prinese iz Istre, veliko pomeni v nadaljevanju leta za lažje premagovanje vseh težavah, ki bodo sledile.

Darko Mohar

Drvo v Grožnjanu. Foto: Anita Hromin

Folklorna skupina, Silviya in Nikola. Foto: Darko Mohar

Po Grdoselskem potoku. Foto: Darko Mohar

10. januar
Zimski pohod na Pliš
Planinska skupina KPD Bazovica

Čeprav smo planinci KPD Bazovica letos prihajali na Pliš precej neorganizirano, nas je na tradicionalnem pohodu, ki ga organizira PD Pliš iz Klane, sodelovalo kar nekaj. Celodnevni močan naliv v soboto in volitve na dan pohoda so marsikateremu planincu sicer uničili voljo do sodelovanja na pohodu. Napaka! Iz oblačnega in črnega jutra se je razvil krasen sončen dan. Megle so se razkadile, pet do deset centimetrov novozapadlega snega je pobelilo koprasto sleme Pliši, v daljavi so se kazali Snežnik in Alpe. Pod samim vrhom je mimo Zorana in mene v tišini švignilo osem košut. Na vrhu še voščila tistih planincev, ki se še niso videli v novem letu, prijetno in prijateljsko vzdušje. Pa še vzpon na sosednjo Grmado, potem pa spust do Lisca, potrditev sodelovanja na pohodu v lovski koči, fižol s klobaso, klepet o preteklih pohodih in načrtih za naprej. Pa še doma nam je popoldne uspelo marsikaj pospraviti in narediti. Res lep dan!

Darko Mohar

Pliš. Foto: Darko Mohar

15. januar
Slovenski dom KPD Bazovica, Reka
Andrej Štremfelj, predavanje
Planinska skupina KPD Bazovica

Nikoli doslej ni bilo na predavanjih v veliki dvorani KPD Bazovica toliko ljudi. Očitno je ime svetovno znanega alpinista Andreja Štremfelja privleklo veliko mladih Rečanov, zaljubljenecv v adrenalinske športe. V dvorani sta bili tudi članici lanske uspešne ženske hrvaške odprave na Everest, Darija Boštijančič in Vedrana Simičević; upamo, da bosta februarja v našem društvu predstavili svojo odpravo.

V enournem predavanju je Andrej Štremfelj, s katerim je bila tudi njegova soproga Marija, predstavil prvi, takrat jugoslovanski vzpon na Everest 1979. leta. Ta vzpon je bil v svetovnih razmerah pravi podvig, saj so na vrh pristopili kot prvopristopniki po zahodnem grebenu, po katerem se je do danes na vrh povzpelo izredno malo ljudi. V odpravi je sodelovalo 25 alpinistov, 6 spremljevalcev, 10 višinskih nosačev. Pod goro so prinesli 21 ton opreme, na sedlo Lo La so napeljali celo tovorno žičnico. 13. maja sta se na vrh povzpela Nejč Zaplotnik in Andrej Štremfelj, dva dni pozneje še Stane Belak, Sti-

Darija Boštijančič, Andrej Štremfelj, Darko Mohar, Marija Štremfelj in Vedrana Simičević. Foto: Anita Hromin

pe Božić in sirdar Ang Phu, ki se je žal naslednji dan pri sestopu smrtno ponesrečil.

Na predavanju je Andrej Štremfelj s precej čustvi prikazal tudi svojo alpinistično kariero, drugi vzpon na Everest 1990. leta, ko sta s soprogo Marijo postala prvi zakonski par, ki je stal na najvišjem vrhu sveta, komaj kakšno uro prej, preden se je na vrh povzpel tudi neki drugi zakonski par.

Izredno lep večer se je iztekkel v klubski sobi s prijetnim druženjem znanih alpinistov s številnimi člani društva.

Darko Mohar

Veliko zanimanje za zanimivo predavanje.

Foto: Anita Hromin

Iz arhiva Andreja Štremfija.

17. januar

Zimski pohod na Viševico
Planinska skupina KPD Bazovica

Tokrat smo se na zimski pohod na Viševico podali skupaj v enem avtobusu planinci KPD Bazovica, PD Duga in PD Kamenjak. Po dolgih letih razkrajanja reških planinskih društev na številna manjša društva se je končno dojelo, da lahko na področju planinstva veliko več naredimo skupaj. Tako je bil tokrat veliki avtobus z več kot petdesetimi sedišči poln do zadnjega sedeža. Takoj po odhodu je na reškem območju začel padati gost sneg, pobelilo pa je tudi gore v zaledju Novega Vinodolskega. Majhna pomota pri izbiri pristopne ceste je povzročila precej težav vozniku avtobusa, dokler ni dokončno obstal v snegu približno en kilometer pred ciljem. Za pristop do Vagabundove kolibe smo pač izbrali neočiščeno gozdno cesto (čeprav širšo in z manj ovinkov), za katero je pristojna Šumarija, ne pa očiščene ozke in ovinkaste ceste v pristojnosti županije. Na koncu se je le vse dobro izteklo, dva pluga sta očistila cesto in je avtobus le prispel pozno popoldne na cilj.

Medtem je večina planincev le krenila na vzpon na skoraj 1400 metrov visoko Viševico z več kot metrom snega na vrhu. Vzpon je trajal skoraj polne tri ure, sneg je bil dober za hojo, in čeprav ni bilo razgleda zaradi megle, je vrh s svojo belino navdušil vse tiste, ki so se povzpeli nanj. Na koncu še preoblačenje v suho, kakšno pivce in pozabilo se je na vse napore. In sklep, da bo treba med letom narediti še nekaj skupnih akcij!

Darko Mohar

Idila na Viševici. Foto: Darko Mohar

NAPOVED FEBRUAR

12. februar

Filodrammatica, Reka, 19.00

Kulturni praznik: Marko Hatlak & Funtango

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka in PGŽ

V počastitev kulturnega praznika 8. februarja bo v dvorani Filodrammatice koncert znanega slovenskega virtuozna na harmoniki Marka Hatlaka in skupine Funtango. Vstop bo prost, večer pa bo organizirala reška glasbena agencija Artel v sodelovanju s svetoma slovenske narodne manjšine na mestni in županijski ravni.

Mladi glasbenik Marko Hatlak je *koncertni harmonikar, ki igra s točke, kjer duša sreča telo*, je o njem po koncertu zapisala slovenska književnica Ifigenija Simonović. Kot je med drugim rečeno v napovedi, se Marko Hatlak posveča prvenstveno Astorju Piazzolli in na svoj način izpoveduje strast, milino, eros, tanatos, poetičnost, virtuoznost ... Na koncertu predstavi tudi več lastnih priredb Vivaldija, Milesa Davisa in drugih. Njegovi glasbeni kolegi so vsi po vrsti odlični glasbeniki in člani drugih uglednih orkestrov in zasedb, kot so Terrafolk, Laibach, Mariborska filharmonija, kitarski duet Črno-belo ...

Skupino Marko Hatlak & Funtango sestavljajo Marko Hatlak (harmonika), Dejan Gregorič (violina), Sašo Vollmaier (klavir/klaviature), Andrej Pekarovič (kitara), Piero Malkoč, kontrabas, pogosto se jim pridruži tudi pevkva Polona Udovič.

Marko Hatlak na enem izmed nastopov. Iz arhiva Nataše Kelhar.

Kot pravi Marko Hatlak: »Ne trudimo se igrati tanga na najbolj avtentičen način, saj nismo iz Argentine in bi bil to bolj njegov ponaredek. Čutimo ga po svoje in na tem hočemo graditi svojo razpoznavnost. Svoboda skozi džez, to je tango nuevo.« Več: www.funtango.org

Vabljeni!

Marjana Mirković

13. februar

Slovenski dom KPD Bazovica, Reka
Kulturni praznik, proslava

KPD Bazovica bo tudi letos kulturni praznik proslavilo z obiskom kulturnikov iz Ilirske Bistrice. V prvem delu bodo program izpolnili mešani pevski zbor društva, ki ga vodi Franjo Bravdica, ter dramska in folklorna skupina KPD Bazovica, v drugem pa gostje.

Kot nam je sporočil koordinator območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti v Ilirski Bistrici Igor Štemberger, bodo na gostovanju na Reki nastopili člani KD Nostalgija in recitator Franc Gombač, dolgoletni in priljubljeni znanec občinstva v dvorani Slovenskega doma na Reki.

Kulturno društvo Nostalgija, eno izmed kar enaindvajsetih društev v Ilirski Bistrici, sestavljajo člani, ki so nekoč igrali po različnih bistrskih ansamblih (nekateri tudi na opatijskih terasah, op. ur.) in zdaj pod simboličnim imenom nastopajo na različnih prireditvah, resnih in nekoliko manj resnih, piše na spletni strani www.ilirska-bistrica.si. Poleg zahtevnejše »lahke« glasbe igrajo narodno-zabavne napeve, kjer se trudijo pridobiti prepoznaven »so-

Nataša Grlica in Dimitrij Bonano z urednico Kažipota. Iz arhiva urednice.

und«; nikakor pa jim ni tuja tudi plesna glasba. Po potrebi nastopajo v najmanjši zasedbi kot trio, najbolj pa je reprezentativna skupina devetih članov. Njihov ideal je igrati glasbo v živo. Posebej bi želeli biti spremljevalni sestav otroškim pevskim zborom.

Predsednik društva Nostalgija je Vladimir Žnidaršič, oseba za stik pa Dimitrij Bonano, močno zaslužen za dobre stike z reškim društvom in nekdanji prizadevni koordinator v nekdanji zvezi kulturnih organizacij Slovenije v Ilirski Bistrici.

Vabljeni!
Marjana Mirković

Folklorna skupina KPD Bazovica

Po nekajletnem zastoju je v društvu lani znova začela vaditi folklorna skupina, ki jo sestavljajo tudi nekatere članice iz legendarne skupine, ki jo je v osemdesetih letih vodila priljubljena vodja, baletna plesalka reškega gledališča HNK Ivana pl. Zajca, Sonja Kern Svoboda, sicer rojena Mariborčanka, ki je skoraj tri desetletja za številne nastope uspešno vodila več generacij.

Med nekdanjimi članicami je tudi Nataša Grlica, ki med drugim skrbi za reden potek vaj in usklajevanje dejavnosti v skupini, ki za zdaj šteje deset ženskih in enega moškega člana, pričakujejo pa, da se bo v tem delu sezone članstvo povečalo. Na programu imajo postavljena dva plesa, Venček slovenskih, s katerim so se na odru KPD Bazovica že zavrteli, in Venček istrskih plesov, ki ga bodo predstavili 13. februarja na prireditvi v počastitev kulturnega praznika. Koreografijo je pripravila vodja skupine Alenka Juretić. Nataša Grlica se je tudi pohvalila, da imajo za oba plesa tudi nove noše, ki jih dopolnjuje obutev z nogavicami. Poskrbeli so tudi za glasbeno spremljavo na harmoniki, na katero igra Ivan Simić, vaje pa vodi Martina Mičetić.

Skupina je začela tudi s postavitvijo sklepnega kola iz opere Ero z onega sveta, za zdaj pod vodstvom Nataše Grlica, ki upa, da jim bo to uspelo do konca sezone. Kot pravi, je pričakovati tudi, da bo na pomoč

pri plesu priskočila tudi Sonja Kern Svoboda. Naj spomnimo, da so izreden uspeh in pod njenim vodstvom plesalci poželi leta 1996, ko so se v Hrvaškem kulturnem domu na Sušaku na predstavitvi ustvarjanja manjšinskih društev na Reki, Etnosmotri, znova zbrali po več letih.

Marjana Mirković

Želimo se naučiti čim več plesov, tako za nastope v društvu kot tudi za predstavitev njegove dejavnosti na gostovanjih.

Sonja Kern Svoboda. Foto: Marjana Mirković

16. februar
Pustni torek, pustovanje
Planinska skupina KPD Bazovica

Po silvestrovanju so planinci sklenili, da pustijo okrašeni zborovsko in klubsko sobo, saj bo pustni torek kar hitro prišel.

Pred tem bo v klubski sobi odprta razstava fotografij članov KPD Bazovica na temo maškar. Za februar sta v načrtu tudi dva planinska izleta, eden bo na Krk, za drugega cilj še ni določen. Informacije o datumih in ciljih v tajništvu društva.

Na tradicionalno pustno zabavo vabljeni vsi člani KPD Bazovica!

Mohar Darko

18. februar, 18.00
KK Booksa, Zagreb
Predstavitelj digitalne izdaje *Ferala*

Četrta in obenem zadnja tribuna o dediščini tednika *Feral Tribune* bo po Sarajevu, Ljubljani in Beogradu potekala tudi v Zagrebu. Na omizju z naslovom *Po Feralu* - perspektive neodvisnega novinarstva? bodo v Književnem klubu Booksa predstavili tudi digitalno izdajo tednika *Feral Tribune*. Na razpravi o svobodnem in neodvisnem novinarstvu ter njegovih ovirah in perspektivah bodo predvidoma sodelovali nekdanji *feralovci* Viktor Ivančić, Predrag Lucić, Petar Luković, Marinko Čulić in Drago Hedl ter urednik Novosti Rade Dragojević in BH Dana Senad Pećanin. Omizje bo sta vodila direktor sarajevskega Mediacentra Boro Kontić in direktorica medijskega programa na Mirovnem inštitutu v Ljubljani Branka Petković. Soorganizator tribune je Srbski narodni svet. Mediacenter Sarajevo bo ob tej priložnosti predstavil pomemben projekt, izdajo digitalnega arhiva vseh števil *Feral Tribune*. Kot odziv in v poklon *Feral Tribune* so ga pripravljali od junija 2009 in tako zagotovili ohranitev tega izjemnega časnika, ki je po petnajstih letih junija 2008 prenehal izhajati. To je k odzivu spodbudilo sarajevski Mediacenter in ljubljanski Mirovni inštitut, ki sta se zavzela za tribune o tem, kaj dela novinarstvo za svobodno in kritično, kaj ga onemogoča in kakšne so njegove perspektive. Projekt, v celoti zamišljen kot prispevek, ki naj zagotovi javen dostop do dediščine *Ferala*, in vpogled tudi prihodnjim generacijam, je bil sofinanciran s sredstvi medijskega programa Inštituta za odprto družbo (Open Society Institute). Več: www.e-novine.com
Marjana Mirković

NAPOVED FEBRUAR

Planinska skupina KPD Bazovica

Končno je prišel na dan načrt izletov planinske skupine za leto 2010. Planinci upamo, da se bodo izletov udeležili tudi člani drugih skupin KPD Bazovica, saj izleti večinoma niso težki ali naporni. Za marec je predviden nočni sprehod po Reških sprehajalnih poteh, tokrat od Plumbuma do vrha Sveti Križ, z obiskom reške zvezdarnice. Če bo vreme ugodno, bi s teleskopom pogledali zvezde. Datum še ni določen, odvisno od programa v zvezdarni bo sporočen naknadno.

7. marec

Pred mednarodnim dnevom žena bi žene popeljali v hribe. Predviden je sprehod po hribih nad Kostreno, z ogledom trim steze in nekaterih zgodovinskih gradišč na tem območju ter s skupnim druženjem v eni od kostrenskih gostiln. Hoja ne bo naporna, zbirališče pa bo dostopno z mestnim avtobusom.

14. marec

Predviden je skupni izlet s PD Kamenjak na Snežnik pri Ilirski Bistrici. Čeprav že nekaj let ni organiziranega zimskega pohoda na Snežnik, se nekatera planinska društva še zmeraj rada najdejo na Sviščakih, in če so vremenske razmere primerne, se povzpnejo na skoraj 1800 metrov visoko goro.
Darko Mohar

Planinska skupina KPD Bazovica. Izleti in druge dejavnosti v 2010. letu

	Datum	Izlet ali druga dejavnost	Opomba
FEBRUAR	7.2.2010	Lovran-Knezgrad-Grnjač	osebna vozila
	16.2.2010	Pustovanje	
	20.2.2010	Stiričiči-Krk	avtobus
MAREC	7.3.2010*	Reške sprehajalne poti: Plumbum-Sveti Križ, nočni pohod	mestni avtobus
	7.3.2010	Žene na planine - Kostrena	mestni avtobus

	14.3.2010	Zimski snežnik (PD Kamenjak)	avtobus
APRIL	10.4.2010	Sveta Gera	avtobus
	24.4.2010	Platak - srečanje treh dežel	
MAJ	8.5.2010	Baška - Črna ovca	osebna vozila
	27.5.-30.5.2010	Obisk društva iz Kaknja	
JUNIJ	3.6.-6.6.2010	Vis	avtobus
	19.6.2010	Crnopac - Velebit	avtobus/osebna vozila
JULIJ	3.7.-4.7.2010	Smrekovec - Savinjske Alpe	osebna vozila
	17.7.-18.7.2010	Veliki Hafner - Avstrija	osebna vozila
AVGUST	28.8.-29.8.2010	Monte Sarto (Žrd) - Italija	osebna vozila
SEPTEMBER	5.9.2010	Bazovica - pohod	osebna vozila
	18.9.2010	Velebit - PD RTV Ljubljana	osebna vozila
OKTOBER	2.10. - 3.10.2010	Hahliči	osebna vozila
	23.10.2010	Medviđak - Plitvička jezera	avtobus
NOVEMBER	6.11.2010	Ivanščica	avtobus
DECEMBER	5.12.2010	Lisina - Vodice	osebna vozila
	19.12.2010	Pohod na Javornik	avtobus (PD Duga)

*Nočni pohod z ogledom zvezdarne, točen datum bo določen pozneje!

Spremembe datuma ali cilja izleta so možne in odvisne od števila prijavljenih, vremenske napovedi ali preostalih dejavnosti KPD Bazovica. Sestanki planinske skupine: vsak torek od 20.00 do 22.00 ure.

Stik:

1. Tajništvo KPD Bazovica, ob delovnem času
2. Darko Mohar (GSM: 0385 91 5730362)

Novi prostori društva Snežnik v Lovranu.
Foto: Boris Rejec

IZ LIBURNIJE

12. december
SKPD Snežnik, Lovran
Novi prostori društva Snežnik

»Povabljeni ste vsi in dragi gosti v našem novem prostoru,« je v imenu društva pozdravil predsednik Vasja Simonič in odprl program k odprtju prostorov SKPD Snežnik v Lovranu na naslovu *Stari grad 53*.

V programu so nastopili: pevska skupina Jasenski pevci iz Ilirske Bistrice pod vodstvom g. Boštjančiča in zapeli nekoliko pesmi iz njihovega repertoarja, sledil je g. Alojz Usenik z recitacijami: Slavko Arbiter, *Zdomec*, Jožef Škof, *Zdravica* (belokranjska vinska pesem) in Irena Hribar, *Moj avtoportret*. Na koncu so še nastopili VIS Kerglci izpod Ahca z živahno predelanimi inštrumenti in pesmimi ter nas zabavali v preostalem delu večera ob pojedini in kapljici. V okviru umetniškega dela programa je bila odprta razstava slik v temperi g. Arturja Puhačiča, ki so si jo z zanimanjem ogledali številni obiskovalci tega večera.

Društvo SKPD Snežnik v Lovranu šteje okoli 125 članov in sedanjí naslov je Stari grad 53, Lovran. Želimo jim veliko uspeha v nadaljnjem kulturnem delovanju.

Boris Rejec

KD Ahec, Jasen

Društvo Ahec, ki deluje v okviru Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti na območju Bistriškega, je bilo ustanovljeno leta 1999, da bi ohranjalo krajevno kulturno dediščino: ljudsko pesem, običaje in navade. V društvu delujejo Mešani pevski zbor Ahec, Pevska skupina Jasenski pevci, Glasbeno folklorna skupina Kerglci izpod Ahca in igralska skupina.

MePZ Ahec in PS Jasenski pevci redno nastopata na reviji Primorska poje, Občinski reviji PZ v občini Ilirska Bistrica, Pevskem taboru v Šentvidu in Srečanju obmejnih PZ. Jasenski pevci pa posebej še na Srečanju oktetov Primorske in so bili v letu 2009 tudi organizator 22. srečanja v Ilirski Bistrici.

Društvo Ahec je med drugim organizator že tradicionalnih prireditev, kot so Pohod na Ahec, Božični koncert v Jasenu in Srečanje obmejnih PZ. Več: www.ilirska-bistrica.si
Marjana Mirković

Recitator Alojz Usenik. Foto: Boris Rejec

Jasenski pevci. Foto: Boris Rejec

Kerglci izpod Ahca. Foto: Boris Rejec

GORSKI KOTAR

9

4. december
OŠ Petar Zrinski, Trstje
Predstavitev knjige in okrogla miza

Prispevek o okrogli mizi o domačem jeziku v OŠ Petar Zrinski v Trstju nam je poslal Marko Smole in se zanj najlepše zahvaljujemo.

V petek, 4. decembra, je osnovna šola v od snega pobeljenem Trstju (Tršču), enem od višje ležečih naselij čabrskega območja, gostila pomemben dogodek. Njihov rojak Slavko Malnar je v njej predstavil svoje zadnje delo - Slovar govora čabarskega območja. Delo je nadaljevanje pred leti izdanega »Pamejnka« - naslov katerega lahko prevedemo kot razgovor, v katerem je avtor zbral okoli sedem tisoč besed in besednih zvez, v katerih se te uporabljajo v domačem narečju. Sedanja knjiga, ki ima dejansko obliko narečno-hrvaškega slovarja, obsega že več kot dvanajst tisoč v teh krajih uporabljenih besed, od katerih pa številne za-

radi spreminjanja načina življenja žal tonejo v pozabo ali se nadomeščajo z novimi iz knjižnih jezikov. Gre za narečje, ki je nastajalo večinoma pod vplivom priseljencev iz različnih predelov Kranjske, kočevskih Nemcev in le v manjši meri preostale Hrvaške, ter je še vedno trdno zasidrano v vsakdanjem sporazumevanju tudi mlajših generacij tega območja Gorskega kotarja.

Malnarjevo delo, ki poleg dveh filoloških knjig obsega še v lanskem letu izdano knjigo o zgodovini čabarskega območja in nekaj drugih del, je pomemben prispevek tako hrvaški kot slovenski leksikografiji tega narečja, ki se govori na obeh straneh etnično nekoč močno povezanega obmejnega območja. Zato tudi na slovenski strani izpolnjuje vrzel v izdaji podobnih narečnih slovarjev, ki v Sloveniji nekako ne sledijo izumiranju narečnega besednega bogastva preteklih generacij, ki se iz leta v leto počasi, a žal trajno izgublja.

Del predstavitvenega večera je bil posvečen tudi priporočilom za pravilno pisanje narečja, ki v zadnjih letih doživlja kar precejšnje število tiskanih objav, žal pa je le redko enotno in pregledno zapisano. Upamo, da ne ostane le pri predstavitvi, temveč da bo organizator zbral dovolj moči za organizacijo npr. delavnice narečnega pisanja za literarne ustvarjalce po posameznih naseljih območja in druge za-interesirane ali da bo način pisanja predstavil učencem osnovne šole in gimnazije, ki marsikdaj aktivno sodelujejo na natečajih narečnega ustvarjanja.

Pri izdaji in promociji knjige je treba poudariti zasluge založnika - Podružnice matice Hrvatske v Čabru, pod vodstvom Ivce Janeše, ki že leta spodbuja tovrstne projekte, spodbudne besede Marije Malnar z oddelka za kroatisti-

ko filozofske fakultete v Zagrebu ter Silva Torkarja iz Inštituta za slovenski jezik F. Ramovša pri Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti in Ljubljani.

Marko Smole

6. februar

Bife MTB, Plešče, 17.30

Predstavitve knjig društva *Prepelin'c*

Etnološko društvo *Prepelin'c* iz Delnic bo predstavilo več knjig iz svoje založbe, zatem pa se bosta predstavila še znana gorska avtorja, Davor Grgurić in Željko Laloš.

Kot je med drugim rečeno v napovedi, ki nam jo je prijazno poslal Marko Smole, bo beseda tekla tudi o aktualnih projektih v Gorskem kotarju, navzoči pa bodo prisluhnili tudi poeziji Franceta Prešernarja.

Pred tem bodo v Trstju in okolici organizirali smučanje, sankanje in sprehode, pustni sprevod, ogled mlina in žage v Zamostu, prireditve v Pleščih in zabavo v maskah v Trstju.

Marko Smole

IZ DRUGIH DRUŠTEV IN SVETOV

SKD Istra, Pulj
Grožnjanska kronika

V SKD Istra Pulj bodo ponatisnili izredno odmevno publikacijo z naslovom *Grožnjanska kronika - Slovenci v Mestu umetnikov od 1965 do 1995*. Njen avtor, akademski slikar Rok Zelenko, je poleg arhivskega gradiva, ki ga je leta 1986 predstavil v galeriji Fonticus na razstavi *Zgodovinska dediščina Grožnjana*, v njej tudi bogato in natančno dokumentiral in ovrednotil pomemben delež številnih slovenskih likovnih ustvarjalcev v tem slikovitem istrskem mestecu. *Grožnjanska kronika* je prvič izšla leta 1999, v sodelovanju z reškim društvom KPD Bazovica, katerega podružnico v Grožnjanu je

Ivica Janeš, Marija Malnar, Silvo Torkar in Slavko Malnar. Foto: Marko Smole

leta 1994 ustanovil Rok Zelenko. Naletela je na izjemno pohvalne ocene, tudi v strokovnih krogih, in njenih 300 izvodov je takoj pošlo, zanj pa ves čas vlada veliko povpraševanje, enako kot tudi za prevod v hrvaščino.

Rok Zelenko se je lani odločil za ponatis te zanimive publikacije, v posodobljeni izdaji in z novimi podatki. Kot napoveduje, bo izšla tudi v angleščini in hrvaščini ter v okviru mednarodnega sodelovanja, z letošnjim izidom pa bodo obenem počastili tudi 45. obletnico likovne kolonije v Grožnjanu, ki so jo soustvarjali ravno slovenski likovni umetniki. Njihovo število se je v tem času resda zmanjšalo, a koncept umetniškega mesta, zastavljen leta 1965, je uspešno preživel. Rok Zelenko tudi poudarja, da so v desetletju po prvem izidu leta 1999 okrepili stike z umetniškimi krogi v Sloveniji in na Hrvaškem, zlasti tudi z novimi slovenskimi društvi v Istri, ter vzpostavili sodelovanje z umetniškimi skupinami iz Italije in ZDA. Dodaja, da se je Grožnjan v zadnjem desetletju razvil v dobro obiskano turistično središče tik ob slovenski

meji, kar je dodaten razlog za izid publikacije, ki bo, obogatena z barvnimi fotografijami in izdana v več jezikih, prav gotovo uspešno izpolnjevala tudi vlogo vodiča, saj drugih informacij o Grožnjanu kot Mestu umetnikov za zdaj še ni na tržišču.

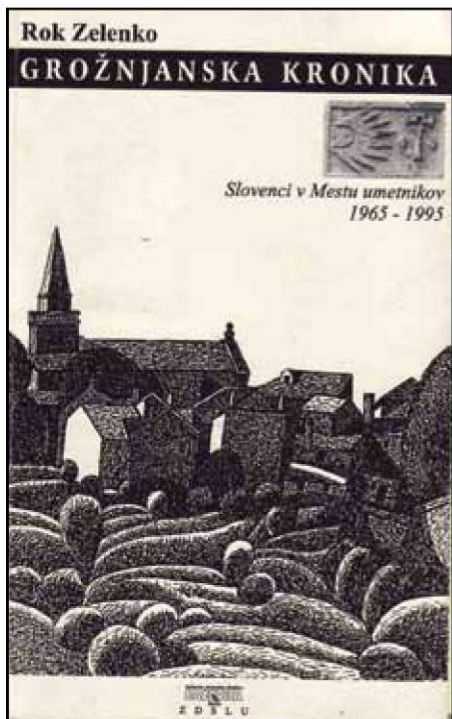
Publikacija bo izšla v sodelovanju s projektom Slovenska informativna točka Si-T z Reke, oblikovana pa bo po vzoru brošur, ki v okviru Si-T izhajajo v zbirki Slovenski prispevek županijski dediščini.

Marjana Mirković

Prednovoletno druženje v Varaždinski županiji

Kot nam je povedala podpredsednica SKD Nagelj iz Varaždina, obenem tudi predsednica Sveta slovenske narodne manjšine Varaždinske županije in predsednica tamkajšnjega Društva hrvaško-slovenskega prijateljstva Barbara Antolić, so imeli v predprazničnih decembrskih dneh prvo slovensko srečanje. V dvorani prostovoljnega gasilskega doma *Križovljan* v Cestici so se 19. decembra namreč zbrali rojaki iz te in sosednjih občin, kot so Petrijanec, Sračinec in Vinica, ter iz Varaždina. Prireditve je potekala pod pokroviteljstvom občine Cestica, katere načelnik Mirko Korotaj je tudi pozdravil navzoče, soorganizatorji pa so bili poleg omenjenih organizacij še društvo Slovenski dom iz Zagreba ter predstavnik slovenske narodne manjšine Občine Cestica in Mesta Varaždin, Karel Benko in Zdenko Šerdoner.

V svojem pozdravnem nagovoru je Barbara Antolić med drugim poudarila številčno navzočnost pripadnikov slovenske narodne manjšine v županiji in štirih sosednjih občinah. Naj pri tem dodamo, da po podatkih ljudskega štetja iz leta 2001 v Varaždinski županiji živi 562 prebivalcev, ki so se narodnostno opredelili za Slovence, na območju omenjenih štirih sosednjih

Naslovnica monografije.

S prijatnega druženja. Iz arhiva Barbare Antolić.

občin pa skupno 222, od tega večina, 189, v Cestici. Najboljše želje pa je vsem zaželel Blaž Gavez.

Srečanje se je končalo s prijetnim druženjem ob sladica, ki so jih za to priložnost spekle same udeleženke, za praznično razpoloženje pa so poskrbeli gostje iz Slovenije, godba na pihala iz Markovca.

Marjana Mirković

8. februar, kulturni praznik
KPD Slovenski dom, Zagreb
Spomin na Franceta Prešerna

Spomin na največjega slovenskega pesnika bo na dan praznika ob klavirski spremljavi Sebastijana Duha z izborom iz Prešernove poezije obudil mladi igralec Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora, Tadej Toš. Slovesnost bosta skupaj organizirala Svet slovenske narodne manjšine Metsa Zagreb in KPD Slovenski dom.

17. februarja bo literarni večer, na katerem bodo predstavili izjemno članico društva, književnico Dragico Ano Würth Brodnjak, zagrebško Mariborčanko, pravnico in v upokojenskih dneh plodno pisateljico, ki piše o otroštvu in mladosti ter čudoviti naravi Dalmacije, Prekmurja in Primorja. Odlomke iz knjig bo interpretiral igralec Ivan Kunej, program pa bo povezovala Polona Jurinić.

Mesec kulture bo 24. februarja sklenila razstava slik članic ustvarjalne delavnice Šopek.

Marjana Mirković

SKD Istra, Pulj
V duhu sodelovanja

V okviru kulturnega praznika bo 5. februarja prvi celovečerni koncert mešanega pevskega zbora društva, ki ga vodi zborovodja Paola Stermotić. V galeriji SKD Istra v Pulju bodo tudi odprli razstavo Sterogramska okna Ljuba Radovca, pripravljeno v sodelovanju z Obalnimi galerijami iz Pirana, v glasbenem delu pa bodo nastopili gostje iz Slovenije, skupina Kantadori iz Izole.

Prireditve bo potekala pod geslom v Duhu sodelovanja, SKD Istra pa je k praznovanju tudi tokrat povabila druga slovenska društva v Istri, SKD Oljka iz Poreča, katerega člani bodo sodelovali na proslavi, Društvo Slovencev iz Labina in SKD Lipa iz Buzeta. To bo s seboj pripeljalo glasbeno skupino Kantadori in znanega raziskovalca istrske glasbene dediščine Emila Zonto, ki vrata svoje domačije pri Sv. Duhu pri Buzetu pogosto gostoljubno odpre za različna kulturna in umetniška srečanja.

Marjana Mirković

SKD Lipa, Zadar

SKD Lipa v Zadru bo kulturni praznik tudi tokrat povezala s potekom redne letne skupščine, znova v mestni knjižnici, kjer sicer organizirajo svoje prireditve. Društvo namreč še vedno nima zagotovljenih prostorov, kljub temu pa vsako leto pripravijo več dogodkov. Kot nam je povedala predsednica društva Darja Jusup, bo kulturni program po delovnem srečanju povezovala članica Nadja Špralja in uvodoma spregovorila tudi o pomenu praznika in kulture. Svoje pesmi bo predstavila članica društva Tadjana Jug Škara, zatem pa bo ob spremljavi na kitaro nastopila pevka ljudskih pesmi Marjetka Popovski iz Izole. Srečanje se bo kot po navadi končalo z druženjem in ob zakuski, ki jo bodo tudi tokrat pripravila pridne članice.

Marjana Mirković

SKD Triglav, Split

Po besedah predsednika društva Boštjana Kordiša bodo zaradi varčevanja - to eno najdejavnejših društev na Hrvaškem po svoji preselitvi v skupne prostore te namreč zelo drago plačuje - tokrat prireditve organizirali samo s svojimi močmi. Na dan praznika bodo v razstavnih prostorih konservatorskega zavoda v Splitu odprli enotedensko razstavo svojih zelo dejavnih skupin, slikarske in kljepljarske, ki uspešno ohranja tradicijo idrijske čipke. Večer v počastitev praznika se bo zatem nadaljeval v društvu Triglav, kjer bodo poleg članov društva in mešanega pevskega zbora, ki ga vodi Tanja Kurajica, kot gostje nastopili še člani splitskega gledališča in folklorne skupine iz *Brodosplita*.

Marjana Mirković

SKD Lipa, Dubrovnik Most prijateljstva

Že tradicionalna prireditev Most prijateljstva, ki jo v počastitev varuha mesta sv. Blaža že vrsto let na začetku februarja organizirajo mestne oblasti, bo tudi letos potekala v sodelovanju s tamkajšnjim slovenskim kulturnim društvom Lipa. Tokratna tema bodo Maske, kot del slovenske tradicije bo slovensko društvo predstavilo ptujske maske in dogodek 27. februarja v hotelu Lero popestrilo s predavanjem in gosti iz Slovenije.

Marjana Mirković

Program v počastitev kulturnega praznika pa pripravlja tudi učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine v društvih v Pulju, Lovranu, Buzetu, Čabru in na Reki Mojca Podobnikar.

NOVO NA KNJIŽNIH POLICAH

Selo Gornji Kuti i njegova Hrvatska čitaonica

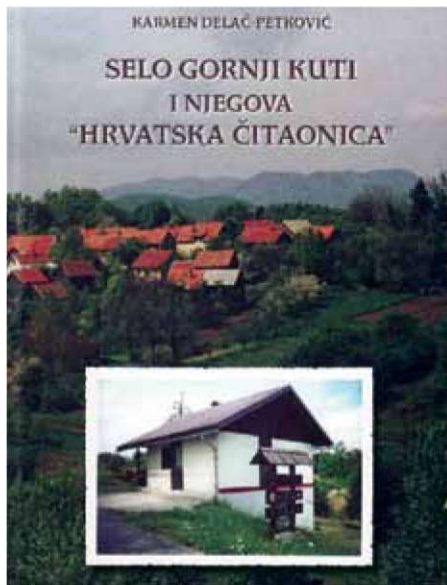
Knjiga *Selo Gornji Kuti i njegova Hrvatska čitaonica*, ki je izšla lani, govori o edini knjižnici na Hrvaškem, ki so jo krajanji sami ustanovili in jo prostovoljno vzdržujejo že več kot sedem desetletij, v obstoj te edinstvene ustanove pa so trud, delo in samoodrekanje vgradile kar štiri generacije njenih prostovoljcev - ljubiteljev pisane besede. Avtorica knjige, ki ima povzete tudi v slovenščini, je reška knjižničarka mag. Karmen Delač - Petković in ima za seboj več znanstvenih del o tradiciji, kulturi in zgodovini Gorskega kotarja. Knjiga, ki je potrpežljivo in skrbno nastajala kar osemnajst let, je ob koncu preteklega leta obogatila tudi zbirko tiska Slovencev zunaj RS v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, saj gre za delo, ki priča o izjemni energiji in volji ljudi v vasi Gornji Kuti v Gorskem kotarju tik ob slovenski meji in bo vsekakor zanimivo tudi za slovensko bralstvo.

Mag. Karmen Delač - Petković ima v načrtu nekatera dela, povezana s slovensko kulturno dediščino, med drugim pripravlja zgodovinski pregled knjižnic na območju Gorskega kotarja,

pri čemer sodeluje tudi z ustanovami iz Slovenije, za letos pa je tik pred izidom biografija o prevajalcu, književniku in slikarju Ivanu Brajdiću. Predstavila bo njegov opus prevajalskega in kritiškega dela, ki zadeva slovensko književnost, zato bo knjiga dvojezična, v hrvaščini in slovenščini, k sodelovanju pa je povabila tudi sveta slovenske narodne manjšine na mestni in županijski ravni. Objavljamo povzetek iz prejetega dopisa.

Ivan Brajdić (1924-2008), doma iz goranske vasice Gornji Kuti v bližini Kolpe, je diplomiral iz slavistike na zagrebški filozofski fakulteti, delal kot novinar, dramaturg, urednik knjižnih izdaj, prevajalec in kritik, pisal prozo in poezijo. Velik del svojega dela je posvetil slovenski književnosti kot kritik in prevajalec, napisal je vrsto člankov in recenzij o sodobnih slovenskih pisateljih, kar je vse ostalo razpršeno po različnem tisku, le slab delež je skupno objavljen v knjigi z naslovom *Onstran Sotle* in Kolpe - članki o sodobnih slovenskih pisateljih (kritiški ogledi).

Najbolj znani so njegovi izvrstni prevodi slovenske književnosti v hrvaščino, tudi za mlajšo generacijo (E. Kocbek, J. Stanič, I. Koprivc, I. Potrč, K. Kovič, M. Mihelič, P. Zidar, J. Javoršek, F. Šetinc, V. Zupan, L. Suhodolčan, A. Ru-

pnik, M. Apih, E. Peroci, J. Vandot, A. Ingolič). V skoraj pol stoletja je Brajdič prevedel več kot trideset knjig, za to prejel vrsto slovenskih priznanj, med njimi Župančičevo (1984), postal dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti (1989), bil član Društva hrvaških književnikov, Društva hrvaških književnih prevajalcev, Društva filmskih delavcev RH in zagrebškega društva Goranin. Tako obsežno in predano delo mu je zagotovilo mesto v antologijah: Hrvaškem leksikonu, Hrvaškem biografskem leksikonu, Hrvaški enciklopediji, Enciklopediji Slovenije in Velikem slovenskem biografskem leksikonu Osebnosti 1.

Marjana Mirković

AKTUALNO

Katarina Kresal Politični obraz leta in Slovenka leta

Katarina Kresal Politični obraz leta in Slovenka leta

Ministrica za notranje zadeve RS Katarina Kresal je po tem, ko je postala Politični obraz leta, na začetku tega leta prejela novi naziv - po izboru bralcev revije Jana je med trinajstimi nominirankami prejela največ glasov in postala še Slovenka leta.

Kot so med drugim zapisali v obrazložitvi nominacije, je Katarina Kresal tista, ki je 2009 bralke in bralce Jane najbolj prepričala s srčnostjo, pogumom, odločnostjo in vztrajnostjo, nekompromisno posegla v sramotno jaro kačo o izbrisanih, se odločno zavzela za položaj is-

Ovire za neenakost žensk niso naravne, ampak gre za družbene predsodke. Zame predsodki niso bili ovira in naj ne bodo tudi vam. Katarina Kresal.

Foto: MMC RTV SLO

tospolno usmerjenih in drži obljubo, da bo kot ministrica naredila vse, da bi uredila razmere v policiji ter dala pogum ženskam, ki razmišljajo o politiki.

Za naziv Slovenke leta se je potegovalo še trinajst izjemnih Slovenk: varuhinja človekovih pravic Zdenka Čebašek Travnik, direktorica Peka Marta Gorjup Brejc, otroška kirurginja Marija Janežič Bizjak, pogumna delavka Gorelnja Veronika Juvan, direktorica Varstveno-delovnega centra Nova Gorica Tea Leban, smučarka Tina Maze, direktorica klinike za male živali Tristokosmatih Iris Selan, pesnica in pisateljica Bina Štampe Žmavc, novinarka Karmen Švegl, predsednica Zveze kmetov Slovenije Irena Ule, pevka Elda Viler ter nekdanja vrhunska plesalka Meta Zagorc.

Slovenke leta od leta 1988 so bile Mojca Drčar - Murko, Vika Potočnik, Ljerka Bizilj, Tanja Starič, Vida Jeraj - Hribar, Vida Žabot, Mila Kačič, Metka Klevišar, Brigita Bukovec, Irena Polanec, Emilija Baranja, Milena Močivnik, Marija Zakušek, Vlasta Jeseničnik, Štefka Kučan, Benka Pulko, Irena Grafenauer, Mojca Senčar, Metka Zorc, Lilijana Kornhauser Cerar in Neža Maurer. Več: www.rtvsl.si

Marjana Mirković

30 let oddaje Sotočja

Oddaji Sotočja, ki je na sporedu ob ponedeljkih ob 20.00 uri na državnem radiu Radio Slovenija 1 in namenjena dogajanju v slovenskem zamejskem prostoru, je ob obletnici posebej čestitala Slovenska kulturno-gospodarska zveza iz Trsta. V tiskovnem sporočilu poudarja, da je oddaja, ki je nastala na pobudo Radia Maribor, Radia Koper in Radia Murska Sobota, decembra 2009 praznovala tri desetletja in na valovih slovenskega državnega radia veliko prispevala k spoznavanju življenja in dela Slovencev, ki živijo v Italiji, v Avstriji, na Hrvaškem in Madžarskem, in k "povezovanju" manjšin v štirih državah in prek nacionalnega radia informirala matično Slovenijo o tedenskih dogajanjih slovenskih narodnostnih skupnosti. Posebne čestitke SKGZ izreka pobudniku in prvemu uredniku Lojzetu Kosu, od katerega je vlogo uredniške koordinacije prevzel Edvard Pukšič. Med sodelavci in oblikovalci so

(bili) Neva Lukež, Vesna Čehovin, Jože Graj, Irma Benko, Silva Eöry, Dušan Loparnik, Ernest Ružič, Igor Gruden, Andrej Šumenjak, Mirjam Muženič, Zdenko Ferletič, Toni Gomišček, Božo Marinac, Irena Cunja, Vesna Humar in Nataša Uršič. *Z Reke se že več let* (na prvo pobudo Tonija Gomiščka sredi devetdesetih let, op. ur.), *oglašja Marjana Mirkovič s poročili o Slovencih na Hrvaškem. Na radiu Slovenija je vlogo spremljevalca dogodkov, pomembnih za manjšino na državni ravni, prevzel Zvone Zorko, dogajanje na Koroškem spremlja v zadnjem obdobju Petra Kos. Leta 2008 je uredništvo prevzel Radio Slovenija, vlogo koordinatorja oddaje pa Marjan Vešligaj, od decembra 2009 pa Janko Petrovec, med drugim piše sporočilo.*

Marjana Mirkovič

IN MEMORIAM Vjekoslav Šutej

Po dolgi in težki bolezni je 2. decembra 2009 v Zagrebu v 59. letu starosti umrl Vjekoslav Šutej, šef dirigent Zagrebske filharmonije in mednarodno najbolj uveljavljeni hrvaški dirigent.

Vjekoslav Šutej se je rodil leta 1951 na Reki, študiral v Zagrebu in Rimu, izredno uspešno dirigentsko kariero začel v Hrvaškem narodnem gledališču v Splitu leta 1979 in nadaljeval na svetovnih odrih. Med drugim je bil glasbeni direktor opernega gledališča *La Fenice* v Benetkah, glasbeno znanje pa posredoval tudi kot umetniški direktor festivala *Hollybush* v New Jerseyju. Pomemben mednarodni uspeh je dosegel v Španiji, kjer je v devetdesetih letih postal član *Kraljevske akademije lepih umetnosti*, v Seville pa je utemeljil tudi Kraljevski simfonični orkester, v katerem je bil dirigent med letoma 1990 in 1996. V tem obdobju je bil tudi umetniški direktor *Houston Grand Opera*, kot gostujoči dirigent pa je obiskal vse pomembnejše svetovne koncertne hiše. Njegov izjemni opus obsega tudi nastope v *Dunajski državni operi*, kjer je dirigiral več kot 100 izvedb različnih oper, kot so *La Bohème*, *Don Carlos*, *Cavalleria rusticana*, *Pagliacci*, *Madam Butterfly*, *Aida*, *La Juive*, *Tosca* in *Carmen*. Mnogi so si ga zapomnili tudi kot dirigenta na božičnih nastopih Plácida Dominga in Joseja Carrerasa na Dunaju. Šef dirigent Zagrebske filharmonije je

bil od leta 2003. Za svoje delo je prejel veliko hrvaških in mednarodnih nagrad.

Naj dodamo, da se je Vjekoslav Šutej rodil na Reki in odrasel v glasbeni družini. Njegov oče je bil znameniti tenorist Jožef Šutej, rojen v Vinici, ki je v Zagreb prispel na študij agronomije, a je zasebno nadaljeval učenje petja in postal priznan tenorist, na začetku petdesetih let pet let angažiran na Reki. Tam se je rodil tudi sin Vjekoslav oziroma Diđi, kot so ga vsi klicali (tudi sestra Katarina, poročena Pichler, ki živi na Reki in je bila pevka v reškem gledališču, op. ur.). Kot v knjigi Zagrebški Slovenci Melite Forstnerič Hajnshek pripoveduje Jožef Šutej, je bil Vjekoslav še kot otrok v vozičku nenehno s staršema, obema pevcema, v gledališču. Med sinovim študijem na zagrebški akademiji in po dirigiranju Mahlerja v tretjem letniku je očeta Jožefa poklical profesor Dragan Šajnović in mu dejal, da je Vjekoslav Šutej *tak talent, kot ga akademija ni imela dvajset let*. Temu talentu je sledila bleščeča kariera tudi na mednarodni ravni.

V ateljeju reškega gledališča Ivana pl. Zajca je bila 4. decembra odprta knjiga žalosti, ob smrti Vjekoslava Šuteja, priljubljenega šefa dirigenta, ki je osvajal občinstvo in glasbenike po vsem svetu, v nepozabnem in toplem spominu pa je ostal tudi svojim študentom, pa se je Orkester zagrebske filharmonije poslovil 4. decembra v koncertni dvorani Lisinski z izvedbo Adagija za godala Samuela Barbera, Elgarjevim koncertom za violončelo in orkester ter Šostakovičovo Prvo simfonijo, s katero je Vjekoslav Šutej tudi diplomiral na zagrebški akademiji.

Ob prezgodnji smrti Vjekoslava Šuteja je hčerka Alemki in Emi, sinu Nikši, soprogi Ivani in reški družini Pichler sožalje med drugimi izrekel tudi Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije.

Marjana Mirkovič

Tomaž Humar

Znani slovenski alpinist Tomaž Humar se je novembra 2009 smrtno ponesrečil v steni Langtanga Lirunge v Himalaji. Njegov pepel so najozžji svojci stresli po gori, ki mu je vzela življenje, v Kamniški Bistrici pa se je od njega poslovilo več kot dva tisoč ljudi. Slovesnosti

v spomin na enega najboljših alpinistov so se udeležili tudi svojci in predsednik vlade RS Borut Pahor, pripravili so jo njegovi prijatelji in občina Kamnik, z glasbenima nastopoma pa sta sodelovala tudi pevca Vlado Kreslin in Andrej Šifrer, ki je zaigral pesem Ko zvonovi zapoje, ki jo je Humar pogosto poslušal med plezanjem. V spomin na alpinista svetovnega slovesa je kipar Miha Kač izdelal spominsko ploščo.

Vrhunsko usposobljena reševalna posadka je posmrtno ostanke Tomaža Humarja našla na višini 5600 metrov, šest dni po tem, ko je zaradi poškodbe pri sestopu ostal ujet v južni steni 7227 visoke gore. Kot je dejal alpinist Viki Grošelj, se je *Tomaževo življenje končalo kmalu po tistem, ko je javil, da je bil poškodovan ... Ali je šlo za padec, za plaz, ki ga je poškodoval, ali kaj drugega, to najbrž ne bo nikoli jasno.*

Pred štirimi leti je Humar v steni v steni Langtang Lirunge (7227 m) šest dni opravljal solo vzpon, odpravo pa je organiziral sam. Avgusta 2005 je med vzponom na goro Nanga Parbat obtičal v steni na višini 6000 metrov in tam preživel šest dni, rešil pa ga je helikopter pakistanske vojske. Reševalna akcija je bila edinstvena, saj so Tomaža rešili z vrvjo, na kateri je visel vse do pristanka v baznem taboru. Akcijo je takrat spremljala velika medijska pozornost, tudi prenos prek interneta, slovenska javnost pa se je razdvojila in od takrat se je Humar v gore odpravljal popolnoma sam. Za zadnji vzpon na Langtang Lirung niso vedeli niti njegovi najbližji znanici.

Štiridesetletni Tomaž Humar je bil zelo izkušen alpinist, preplezal je več kot 70 prvenstvenih smeri, vključno z južno steno Daulagirija. Leta 1996 je prejel tudi nagrado zlati cepin za vzpon na Ama Dablam. Več: www.rtvsl.si
Marjana Mirković

Slovo od umetnika Jožeta Horvata - Jakija

12. decembra je v 79. letu starosti umrl likovnik Jože Horvat - Jaki, ki je veljal za najuspešnejšega predstavnika slovenskih likovnih samorastnikov.

Jože Horvat se je rodil leta 1930 v Murski Soboti, slikarstvu se je začel posvečati v gimnaziji, prvič pa je svoja dela razstavil leta 1955 v Varaždinu, potem ko se je dve leti prej kot samouk povsem posvetil likovni umetnosti. Na razstavi leta 1958 na Reki ga je hrvaški književnik Slavko Mihalčić poimenoval Jaki, kar je postal njegov psevdonim.

Veliko se je izpopolnjeval v tujini, za svoje delo pa prejel številne nagrade in visoka priznanja.

V Levcu pri Žalcu je leta 1978 izdelal 77 metrov dolgo in 5,8 metra visoko fresko, ki naj bi bila največji grafit v Evropi. Zanimalo ga je tudi oblikovanje tekstila, tapet, ročno izdelanega papirja, keramičnih ploščic, stekla, kovin in zlata. V Nazarjah je ustvarjal od leta 1957, njegova dela pa so v številnih zasebnih in javnih zbirkah doma in v tujini. Več: www.rtvsl.si
Marjana Mirković

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH

Veleposlanik:

dr. Milan Orožen Adamič

Uradne ure:

ponedeljek-petek od 9.00 do 12.00

tel.: + 385 1 63 11 000

faks: + 385 1 61 77 236

el. pošta: vzg@gov.si

spletna stran: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>

Konzularne informacije

tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015

faks: + 385 1 46 80 387

konzularni pult (v uradnih urah za stranke):

tel.: + 385 1 63 11 013, + 385 1 63 11 026

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen

kontakt z dežurnim diplomatom:

med tednom: od 16.30 ure

v času vikenda in praznikov: 24 ur

tel.: +385 98 462 666

Konzularni dan na Reki, Slovenski dom

KPD Bazovica:

3. februarja 2010 od 10.00 do 13.00

in od 16.00 do 18.00

Generalni konzulat RS, Split

Častni konzul Branko Roglič

Tel./fax: +385 21 389 224

e-mail:

generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

uradne ure konzulata:

ponedeljek-petek od 9.00 do 13.00